

УДК 368.5

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО СТРАХУВАННЯ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Рубцова Н.М., к.е.н.

Таврійський державний агротехнологічний університет

***Summary.** The basic problems of market of agroinsurance development are in-process examined in Ukraine. The lack of development of infrastructure and imperfection of normatively-legal base of industry of agroinsurance are certain. The ways of construction of effective model of state support of agricultural insurance offer.*

***Keywords:** agricultural production, agroinsurance, insured areas, support of agricultural insurance, insurance legislation.*

Постановка проблеми. Сільськогосподарське виробництво є важливою складовою національної економіки України та джерелом доходів від експорту. Частка сільськогосподарської продукції у експорті товарів та послуг з України у 2015 році склала 32 відсотки.

Для якісного функціонування даної галузі необхідно, щоб суб'єкти господарювання аграрного сектору економіки використовували ефективні інструменти управління ризиками, особливо, природними ризиками, які найчастіше призводять до різкого падіння сільськогосподарського виробництва та періодично ставлять державу перед необхідністю надавати аграріям пряму фінансову допомогу з бюджету для компенсації їхніх збитків.

Основні матеріали дослідження. Найбільш надійним та ефективним інструментом управління сільськогосподарськими ризиками є агрострахування.

Вивчаючи міжнародний досвід, визначено, що країни, які розглядають сільське господарство як стратегічно важливу галузь та в яких продукція сільського господарства складає значну частку у експорті, створюють систему державної підтримки сільськогосподарського страхування. Такі системи існують, зокрема, у США, Канаді, Іспанії, Туреччині та інших країнах.

Завдяки існуванню такої системи, у США, наприклад, основні сільськогосподарські культури - пшениця, кукурудза, бавовна та соя - застраховані на 86 % площ їхнього посіву, а решта польових культур - на 70 % площ. В Канаді основні сільськогосподарські культури застраховані на 65 % посівних площ. В Україні у 2016 році було застраховано сільськогосподарських культур на площі, що складає лише 3,6 відсотки від загальної площі сільськогосподарських угідь. Зокрема, озиму пшеницю було застраховано на 7,2 % від її посівної площі, яру пшеницю - відповідно, на 2,8%, соняшник - на 1.4 % та кукурудзу - на 0,8 % площі посіву.

У вищезазначених країнах, де держава застосовує системний підхід для підтримки сільськогосподарського страхування, агровиробникам надається широкий спектр страхових продуктів, який покриває більшість природних ризиків та відповідає їхнім потребам. В Україні ж страхові компанії пропонують сіль-

ськогосподарським виробникам захист від обмеженого кола ризиків, ймовірність настання яких дуже низька. Через це рівень страхових виплат є вкрай низьким – зокрема у 2016 році 6,4 відсотки.

Отже, можна впевнено констатувати, що система агрострахування в Україні характеризується нерозвинутою інфраструктурою та недосконалою нормативно-правовою базою і, як наслідок, – незначним обсягом надання страхових послуг. Існуюча зараз модель функціонування агрострахування в Україні та модель державної допомоги є неефективною та потребує подальшого реформування з урахуванням попереднього досвіду.

З цією метою 26 квітня 2017 р. до Верховної ради України було подано законопроект № 6355-1 «Про державну підтримку сільськогосподарського страхування». В ході дослідження даного законопроекту визначено, якими методами планується усунути існуючі проблеми в галузі агрострахування. (табл. 1)

Таблиця 1

Проблеми, які стримують розвиток агрострахування в Україні та шляхи їх вирішення

№	Проблеми	Шляхи вирішення
1	Вилучення коштів з господарської діяльності для сплати страхової премії у повному обсязі	Введення реальної державної підтримки, що дозволить частково компенсувати витрати страхувальників (агровиробників) на придбання договору сільськогосподарського страхування з субсидуванням страхового платежу на підставі стандартизованих страхових продуктів
2	Сільськогосподарські товаровиробники, що бажають отримати державну допомогу, значно обмежені у виборі контрагента і вибір зводиться лише до страховиків, які є членами АСП та мають нижчий від середнього рівень виплат	Скасувати ч.6 ст. 13 ЗУ «Про страхування», зокрема відмінити обов'язковість страховиків, які мають ліцензію на здійснення страхування сільськогосподарської продукції та бажають надавати цю послугу з державною підтримкою, утворювати Аграрний страховий пул
3	Великі затрати держави, тому що процедура розподілу субсидій потребує залучення невідповідно значних людських та матеріальних ресурсів в центрі та в регіонах	Прийняття Закону України «Про державну підтримку сільськогосподарського страхування» та введення в дію Державного агентства сільськогосподарського страхування, основним завданням якого є надання державної підтримки при сільськогосподарському страхуванні.

Висновки. З метою побудови ефективної моделі державної підтримки сільськогосподарського страхування пропонується:

1) створити нормативно-правову базу, яка б забезпечувала для всіх страхувальників та страховиків рівний доступ та однакові можливості на ринку сільськогосподарського страхування;

2) змінити порядок надання фінансової допомоги, зокрема, на відміну від існуючої системи субсидування страхових премій, за новими вимогами агровиробники мають сплатити лише частину страхових внесків, а іншу частину платежів страховику буде сплачувати держава через Державне агентство сільськогосподарського страхування.